

neil luua varuainete näol reservi, mis on vajalik sügisel sagedaste toidunappuse perioodide üleelamiseks. Ühtlasi saab roostik kui sobiv biotoop ööbimispaigaks selle ümbruses toitud pääsukestele.

Siiras tänu Agu Leivitsale töö juhendamise eest.

TÄHELEPANU LINNUSULGEDELE Attention to Bird Feathers

Raivo M ä n d

Lainud suvel külastas Eestit saksa linnuteadlane Wolf-Dieter Busching, kelle praeguseks põhitöoks on mitmekoitelise Euroopa lindude sulgede ja sulestike määraja koostamine. Dr. Busching on välja tootanud originaalse metoodika linnusulestike kollektsiooni koostamiseks. Loodetavasti ilmub tema pikem artikkel selle kohta lähemas tulevikus "Eesti Looduses". Saksa teadlane oli väga huvitatud edasistestki kontaktidest eesti linnuvaatlejatega ja soovis propageerida linnusulgede kogumist siinmail. Muuseas oli W.-D. Buschingul üks talle huvipakkuvaid kohtumisi Tartu koolipoisi Asko Lohmusega, kellel on juba soetatud päris huvitav sulgede kogu.

Sulgede hea tundmine võimaldab lahendada paljusid ornitoloogilisi probleeme. Näiteks on võimalik teostada mingi haruldase liigi esinemist või pesitsemist vaatlusalal, uurida kulliliste ja kakuliste toitumist nende einejäänuste alusel, teha taksonoomilisi analüüse, selgitada labirandajate sulgimisstaadiumi jne. Linnusuled on ka väärtuslik infoallikas mingi piirkonna keemilise saastatuse hindamiseks.

Selleks, et leitud linnusule liigilist kuuluvust kindlaks määrata, on hädavajalikud võrdluskollektsioonid. Tänapäeval ei ole linnunahkade massiline kogumine eetilistel ja looduskaitsetel põhjustel enam mõeldav. Pealegi ei ole muuseumides olemasolevad nahkade kogud sulgede detailuuringuteks koige sobivad. Tihti tuleb äga ette linde, kes on saanud surma autoga kokkupõrkel, traatides või külmunud; üksikuid sulgi või sulepartiiisid leidub loomulikult roovlindude ja -loomade saagilahkamispaikades ning sulgimisaladel. Koiki neid sulgi on võimalik kasutada võrdluskollektsiooni koostamiseks.

Sulestike kollektsiooni loomisega on nüüd hakanud tegelema ka Tartu Ülikooli zooloogiamuseum. Selleparast "Hirundo" lugejatele teadmiseks: kui juhtute leidma hukkunud linnu, kes kuulub vähearvukate või haruldaste kilda, siis oleks hea see võimaluse korral toimetada TÜ zooloogiamuseumi (Tartu, Vanemuise 46). Sealtsamast ning samuti ZBI ornitoloogilaborist (Tartu, Vanemuise 21) on võimalik lähemat infot saada ka neil, kes on huvitatud isikliku kollektsiooni loomisest. Tuleb äga kohe mõelda, et suuremat kasu kui väikesed erakogud annavad teadusele ühiste jõududega loodud täiuslikud kollektsioonid muuseumides.

Muidugi on iga leitud linnu puhul vaja hoolikalt üles märkida, kust, kelle poolt, millal ja mis tingimustel on isend leitud.

Sulgede kui määramistunnuste peale tasub senisest rohkem mõelda ka neil linnuvaatlejail, kellel tuleb tegemist teha haruldaste või välitingimustes raskesti määratavate liikidega. Sageli piisab vaidlusaluse küsimuse lahendamiseks paari hoo- või tuursuse näitamisest spetsialistile. Vajaduse korral on alati võimalik "probleemaatilisi" sulgi saada ka piiri taha ekspertiisi.

Niisiis - rohkem tähelepanu linnusulgedele!